І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 194. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 9, 1958 No. 194. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ ПОТТЕРА СТЮАРТА З ОГАЙО СУДДЕЮ НАЙВИЩОГО СУДУ

Вашингтон. — Суддею Найвищого Суду, на місце Гарольда Г. Виртона, що зрезигнував із свого становища у понеділок, дня 6-го жовтня ц. р., найменував през. Айзенгавер Поттера Стюарта, дотеперішнього суддю Апеляційного Суду ЗДА із Сінсінаті, Огайо. Наименування відбулося у вівторок, дня 7 жовтня і ця номінація має бути ще затверджена Сенатом в січні 1959 р., як збереться нова сесія Конгресу. Суддя Поттер Стюарт має 43 роки і він буде наймолодшим суддею Найвищого Суду. Правничі студії відбував і закінчив він з відзначенням у Єйл Каледжі і в Єйльській Правничій Школі. Належить Стюарт до Республіканської партії. Апеляційний Суд в Сінсінаті, в якому Стюарт працював досі, обслугове Шосту Округу, яка обслугове стейти Огайо, Мишиген, Кентакі і Теннесі. В політичних і судових колах у Вашингтоні сподіваються, що номінація Стюарта буде затверджена Сенатом без більших труднощів. За номінацію Стюарта висловився дуже прихильно і сенатор Джан В. Брикер з Огайо, який обіцяв йому свою повну підтримку в Сенаті, і голова комісії для федерального судівництва при Американській Адвокатській Асоціації Бернард Дж. Сегал, який визначив цю номінацію Стюарта як дуже добрий вибір през. Айзенгавера. Сповістив Білий Дім про призначення Стюарта суддею Найвищого Суду під час пресової конференції, влаштованої у вівторок, дня 7 жовтня пресовим секретарем Президента Дж. С. Гагерті, який водночас із цим представив журналістам новопризначеного судді. У правничих колах Стюарт має добру репутацію як адвокат і правник. На становищі судді Апеляційного Суду він визначився своїми надзвичайно ядерно зредагованими судовими опініями і присудами. Наймолодшими суддями в історії Найвищого Суду були досі: Вільям О. Даґлес, призначений в 1939 р. суддею в 40 році життя і Вільям Джансон та Джозеф Сторі, які стали суддями Найвищого Суду в 32 р. життя на початку минулого сторіччя. Одержуватиме суддя Стюарт платню 35,000 долярів річно.

Кітінґ заповідає перемогу республіканців, а Гомфрі — демократів

Вашингтон. — Республиканський конґресмен Кеннет Б. Кітінґ, який тепер кандидує на сенатора в нюйоркському стейті, відвідав президента Айзенгавера і після того заявив журналістам, що він не говорив із Президентом про те, чи Айзенгавер виголосить виборчу промову в Ню Йорку, та „на всякий випадок республиканці виграють вибори". Конґресмен Кітінґ казав, що має 12-річний досвід у конґресовій праці, а його демократичний противник не має ані однохвилинової практики. Кітінґ повідомляв президента, що на виборчих зборах знаходить ентузіязм серед виборців, і це дає йому надію вірити в перемогу 4-го листопада. Демократичний сенатор Губерт Г. Гомфрі сказав на пресовій конференції, що демократи „немов лявіна" переможуть республиканців, бо президент Айзенгавер не зможе підтримати свою партію виборчою кампанією. Гомфрі промовляв вже в 11-ох стейтах і всюди знаходив ентузіязм для демократів.

Москва „протестує" проти американської телевізії

Вашингтон. — Совєтський амбасадор Міхаїл Меншіков заслав у державному департаменті „протест" проти „очорнювання" Совєтського Союзу телевізійним видовищем з 25 вересня п. н. „Змова проти Сталіна". У тому видовищі телевізійної компанії Коломбія Бродкестінґ Систем показували Нікіту Хрущова, як він спершу витанцьовував гопака перед Сталіном, а потім витрутив із руки хворого Сталіна лік і придивлявся з насолодою, як той вмирав на серцеву атаку. „Я рішуче запротестував проти такої наклепницької акції" — заявив обурений Меншіков. Заступник державного секретаря Роберт Мерфі даремне силкувався пояснити большевицькому дипломатові, що Америка це не Большевія і що американський уряд не контролює приватних телевізійних компаній, та що в Америці не існує пресової ні телевізійної цензури. Коли Мерфі пояснював це „всміхненому Майкові", який тоді не всміхався, а сердився, — у ввічливому тоні, то американські журналісти були менше ввічливі. Вони іронічно запитали Меншікова, чого совєтський уряд чекає від американського уряду в цій справі і як, на думку Меншікова, американська державна адміністрація має повестись супроти телевізійної компанії, яка її не підлягає. „Це сталося на американській території — відповів Меншіков із типово большевицькою логікою — і тому американський уряд відповідає за це".

„ЕКСПЛОРЕР 4" ЗАМОВК

Вашингтон. — Адміністрація Крайової Аеронавтичної Ради повідомила 7-го жовтня, що замовкло друге радіо на штучному сателіті „Експлорер 4". Востаннє його було чути 6-го жовтня на стації в Антофаґаста в Чіле. Перше радіо цього сателіта замовкло ще 9-го вересня. Але радіо сателіта фльоти „Вангард 1" є чинне, бо його обслуговують сонячні батерії.

Персонс склав присягу, як головний дорадник Президента

У вівторок дня 7 жовтня відбулося заприсяження нового Президентового асистента, ген. Вилтона Б. Персонса. На фото: през. Айзенгавер передає Персонсові грамоту призначення і вітає його з новим становищем.

Вашингтон. — 7-го жовтня емеритований генерал Вилтон Б. Персонс склав присягу як головний дорадник Президента. Присягу відібрав головний прокуратор ЗДА Вільям П. Роджерс, присутній був Президент Айзенгавер, який після складення присяги передав генерал-майорові Персонсові номінаційну грамоту, кажучи з усміхом: „Ось вам новий диплом на виконування цієї самої праці крім тих, які ви вже виконали по цьому світі". Одночасно з Білого Дому повідомили, що Шерман Адамс, дотеперішній дорадник Президента, урядуватиме так довго, як цього буде треба, щоб запевнити нормальну працю в Білому Домі. Шерман Адамс приглядався з другої кімнати церемонії складання присяги. Між присутніми були члени родини та приятелі генерала Персонса. В політичних колах звертають увагу на те, що й досі немає наслідника на тому пості, який досі займає Персонс. Секретар Білого Дому Гагерті заперечив вістку, що той пост мав би зайняти теперішній асистент секретаря скарбу Фред Скрібнер.

ШИКАҐОВСЬКА ГРОМАДА ВШАНУВАЛА ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Шикаго. — Минулої неділі, дня 5-го жовтня ц. р. Шикаґівська громада відзначила великою протестаційною маніфестацією трагічні роковини штучного голоду в Україні. На початку маніфестації, що відбулася при виповненій авдиторії Школи ім. Шопена, духова оркестра СУМА під управою проф. І. Барабаша відіграла симфонію „Тим, що відійшли", скомпоновану д-ром Ю. Гаївським з Шикаго. Промови виголосили ред. Мирослав Семчишин, — англійською мовою та п. Іван Дужанський — англійською мовою. Головними промовцями були: письменник Микола Приходько з Торонта і адвокат Володимир Дідух з Шикаго. Учасники маніфестації прийняли одноголосно резолюцію із засудженням московського народовбивства в Україні. Закінчили маніфестацію виступи злучених хорів СУМА, „Сурма", „Славута" і „Боян" під управою проф. Омеляна Плешкевича. Перед маніфестацією в усіх українських церквах у Шикаґо були відправлені панахиди за упокій жертв голоду в Україні в р. 1933-му. Черговою імпрезою в Шикаґо буде великий концерт чоловічого хору „Сурма" під управою проф. Ом. Плешкевича, що відбудеться в суботу дня 11 жовтня в авдиторії Школи ім. Шопена о год. 7-ій вечора, та два концерти Капелі Бандуристів, що відбудуться в неділю дня 19 жовтня в цій же авдиторії о год. 4-ій і 7-ій вечора.

РОЗГОРТАЄТЬСЯ ЗМАГАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ УНС

ОЛЕКСА КОСІКОВСЬКИЙ З ВІНДЗОРУ ВІДПОВІДАЄ НА ВИКЛИК ОДЕЖИНСЬКОГО З ФІЛАДЕЛЬФІЇ

Віндзор, Канада. — Олекса Косіковський, заслужений предсідник місцевого 341-го Відділу УНСоюзу, прийняв недавній виклик Івана Одежинського, головного радного з Філадельфії, до змагання за перемогу в теперішній організаційній кампанії УНСоюзу для відзначення 65-річчя „Свободи" та вніс у це змагання новий момент — організаційне зусилля в менших місцевостях з меншими організаційними можливостями. Іван Одежинський в недавньому виклику заявив, що він здобуде для УНСоюзу бодай одного члена більше від того, хто зорганізує їх найбільше. Виклик відносився головно до Богдана Зорича, головного радного УНС з Торонто в Канаді, який зобов'язався зорганізувати в теперішній кампанії, яка триватиме до кінця року, щонайменше 100 членів. Свою відповідь на виклик Одежинського зарезервував собі Зорич на пізніше. Тим часом Олекса Косіковський, який впродовж цього року по кінець вересня здобув для УНСоюзу 76 нових членів, з того 19 членів впродовж останніх трьох „худих", бо вакаційних місяців, вже прийняв виклик та, послуговуючись звітом головної канцелярії нових 10 членських подань, пише в листі до головного секретаря д-ра Я. Падоха: „Я приймаю кожний виклик, хоч вважаю, що органі-

Олекса Косіковський

заційні успіхи в цих змаганнях треба міряти не тільки кількістю здобутих нових членів, але й обставинами, в яких їх здобувається". Ол. Косіковський вважає, що коли він у малому Віндзорі здобуде в цій кампанії нових 50 членів, то це буде не меншим успіхом, як здобуття 100 нових членів у Вел. Філадельфії чи Торонті. Зі свого боку п. Косіковський викликає на це змагання, зокрема, предсідників, секретарів і організаторів Відділів УНС, уважаючи, що в таких змаганнях „все можливе", навіть „поставити на лопатки" потужні організаційні чемпіони.

Стан здоров'я Папи значно погіршився

ПАПА ДІСТАВ ДРУГУ АТАКУ

Рим. — Всупереч початковій значній поправі, у здоров'ї Папи Пія XII настало у середу вранці знову погіршення, бо Папа дістав другу атаку. У радіоповідомленні в середу 8 год. ранку не сказано докладно, які наслідки залишила атака, сказано тільки, що „поновились обігові забурення в мізку". Папа не був всилі прокомунувати Св. Причастя. У лікарському бюлетені, виданому в 2 години після атаки, сказано, що не можна подати ще прогнози. Однак радіовістка говорила про неправильні функціонування серця. Мабуть теж — Папа втратив притомність і до часу проголошення бюлетеню ще її не віднискав. Після першої атаки в понеділок вранці, Папа віднискав був протягом дня зір та мову й минався безвлад у руках і ногах. Вечором в понеділок він промовив до свого оточення, доручивши м. і., щоб урядуючі кардинали були біля нього. У вівторок параліч цілком минувся. Папа сам вийняв з-під пахи термометр і відчитав невисоку гарячку. Він теж брав півплинну поживу. Лікарські бюлетені були оптимістичні, дармащо звертали увагу на велику кволість Папи та не переставали ствердити, що Папа дуже поважно хворий.

Вістка про другу атаку, що її дістав Папа, обігла блискавкою Рим, а швидко потім цілий світ, який з найбільшою напругою почав стежити за дальшими радіо-повідомленнями.

ІРАН ВІДКЛИКАВ СВОЮ КАНДИДАТУРУ ДО ОН

Об'єднані Нації. — З кінцем цього року кінчається в Раді Безпеки каденція непостійних членів — Японії, Колюмбії і Швеції. За порозумінням в кулісах ОН на місце Колюмбії і Швеції будуть вибрані Італія і Арґентина. На спадщину по Іраку компетували Іран і Туніся. Тим часом Іран відкликав свою кандидатуру і Туніся залишилась неоспорюваним кандидатом.

В Гартфорді відбулася Конвенція Ліги Української Католицької Молоді

Гартфорд, Конн. — На протязі чотирьох днів, від четверга 3-го жовтня до неділі 5-го жовтня, проходила тут Конвенція Ліги Української Католицької Молоді, присвячена 25-тим роковинам її заснування. В конвенції взяло участь яких 300 делегатів і гостей. В п'ятницю 3-го жовтня відбулися доповіді (панелі), темою яких були проблеми світського апостоляту, католицької студентської акції, і діяльності Ліги на терені парафій та ін. Цього ж дня відбулася під проводом спікерів Кир Амвроза Сенишина та Кир Йосифа Шмондюка конференція духовних провідників Ліги і священиків, учасників конвенції. Під час пленарної сесії в суботу 4-го жовтня промовляв кореспондент Крайової Католицької Добродійної Конференції і водночас її обсерватор в ОН д-р Альба Зізамя, який присвятив свою промову проблемам західної християнської цивілізації і її місії у сучасному світі. Під час бенкету, що відбувся в суботу увечері, промовляв архиєпископ Генрі Дж. О'Браєн, а новоіменований єпископ для країнців у Бразилії Йосиф Мартинець та інші. Український Народний Союз репрезентувала ред. Анна Чопик, головна радна УНСоюзу. В рамках конвенції відбувся теж в неділю дня 5-го жовтня концерт українських пісень і танців з участю місцевих сил Гартфорд і інших осередків Ліги. До нового правління Ліги обрано на протяг найближчих двох років Василя Міхальського, як президента, Івана Я. Стрембу, як його заступника, Олену Воленську, як рекордового секретаря, Олену Головчак, як фін. секретаря, Анну Сопко, як скарбника, і Марлин Фонок, як кореспонденційного секретаря.

Олекса Калинник, в. о. голови Гол. Управи СВУ прибув з Европи до ЗДА

У вівторок дня 7 жовтня ц. р. відвідав редакцію „Свободи" п. Олекса Калинник, в. о. голови Головної Управи Спілки Визволення України й колишній ініціятор відновлення Спілки Української Молоді на еміграції, який з кінцем вересня ц. р. прибув до ЗДА на постійне перебування. Відвідав редакцію „Свободи" п. Калинник разом з от. Тарасом Бульбою-Боровцем, головою Вищої Військової Ради при Гол. Управі СВУ та з ред. Валентином Ковалем, головою Крайової Управи СВУ у ЗДА. Відвідувачі поінформували членів редакції про цілі і завдання очолюваної ними організації, зокрема про плян скликання у Ню Йорку з початком 1959 року Другого Великого Віча СВУ для вибору Головної Управи світової СВУ і для намічення напрямних співпраці з іншими самостійницькими угрупуваннями на еміграції. Отаман Тарас Бульба-Боровець увійшов до Гол. Управи СВУ після вступлення до неї членів очолюваної ним Української Національної Гвардії — Християнських Солідаристів. Почесним предсідником СВУ є п-ні Наталя Павлушкова, рідна сестра Миколи Павлушкова, голови Спілки Української Молоді, зліквідованої Совєтами в 1928-29 рр. в Україні. В днях 11-13 жовтня ц. р. відбудеться в Торонті, Канада, Крайовий З'їзд СВУ Канади, що її очолює тепер ред. П. Колісник. Як відомо, існує ще одна СВУ, яку очолює д-р В. Плющ.

ДОЛЛЕС ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕЙПІНҐ ПЕРЕД ЗІРВАННЯМ ПЕРЕМИР'Я

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес, вернувшись у вівторок 7 жовтня ц. р. до Вашингтону з кільтаденного відпочинку у своєму домі на Duck Island над озером Онтеріо, заявив, що коли б китайські комуністи відновили бомбардування Квімою, то вони стрінуться „з осудом збоку цілого світу". Доллес заявив, що, після того, як китайські комуністи протягом шістьох тижнів безперервно брутально бомбардували Квімой, вони заявили три дні тому, що хочуть бути „людяні і миролюбні, але лише на один тиждень. Доллес ще раз підтвердив цілі американської політики в протоці Формози (Тайвану) — зберегти там мир. Зрештою, Доллес відмовився входити в обмірковування причин, які вплинули на комуністичне рішення щодо проголошення однотижневого перемир'я в протоці Формози. Запитаний, яка буде дальша поведінка ЗДА в тому обширі — Доллес заявив, що саме в цій справі буде зараз нараджуватись з заступником державного секретаря, Христіяном Гертером, який разом із асистентом у державному департаменті для далеко-східніх справ, Волтером Робертсоном, вийшов назустріч Доллесові на вашингтонське летовище. — Тим часом у Квімої панував спокій. У вівторок рано перервала його тільки стрілянина з протилетунських батерій на Квімою проти з'єднань комуністичних літаків, які появились над тим островом у великій висоті. Не пошкоджено ні одного літака. З американського і націоналістичного боку запевнено, що ця стрілянина, спровокована появою ворожих літаків над островом, не була порушенням перемир'я. Китайська націоналістична розвідка твердить, що китайські комуністи використовують перемир'я для збільшення укріплень на острові Амой напроти Квімою та для підтягання на Амої і на континентальному березі над протокою Формози важких далекобійних гармат. Американське командування на Формозі поки що не подає тих відомостей. Із Квімою можна оком завважити метушню по комуністичному боці. Мешканці Квімою втішаються тимчасовим спокоєм, усі крамниці, які залишились ще після комуністичного бомбардування, відкрито, з Формози раз-у-раз надходять кораблі з постачанням. Американські воєнні кораблі перестали конвоювати націоналістичні валки, щоб не дразнити комуністів, які поставили це за передумову перемир'я.

У Пакистані припинено конституцію й проголошено виїмковий стан

Карачі. — Президент Пакистану Іскандер Мірза проголосив у вівторок 7 ц. м. виїмковий стан у цілій країні, припинив важність конституції, розв'язав парлямент і димісіонував уряд Маліка Фірози Хан Ноона. Водночас він розв'язав усі існуючі там політичні партії. Президент покликав на „виконавця законів у виїмковому стані", себто тимчасового прем'єра з надзвичайними повновластями, головного команданта армії, генерала Мохаммеда Аюба Хана. Президент проголосив свій декрет в кілька годин після того, як шість міністрів однієї партії виступили з уряду, що його заприсяжено щойно в минулий четвер, та запротестували проти перебування в уряді двох інших міністрів. У проклямації до народу президент Мірза, пояснює своє поведення анархією, що шириться внаслідку безоглядної боротьби за владу між партіями, які водночас толерували корупцію, експлуатацію мас та розпрежність у громадському житті. Президент натаврував ці відносини та безскрупульних партійних політиканів найгострішими словами. Він покликав до життя окремі суди для обслідування провин за порушення правил виїмкового стану.

В Ірану здавлено спробу нової революції

Багдад. — Прем'єр уряду, Абдуль Карім ель-Кассем, дізнавшись в минулому про підготовлювання змови проти його режиму, поставив під домашній арешт свого головного суперника і недавнього найближчого співробітника і співавтора революції з 14 липня ц. р., полковника Абдель Салляма Аріфа. Змова приготовлялася в військових колах, прихильників Аріфові, що був шефом штабу. Фермент серед військовиків настав на вістку, що полк. Аріфа звільнено з становища шефа штабу, а згодом також позбавлено його становища віце-прем'єра і міністра внутрішніх справ та призначено його амбасадором в Західній Німеччині, щоб позбутись його з Іраку. Розбросано один полк і вислано на далеку провінцію, перенесено теж в різні віддалені гарнізони різних старшин і підддано їх під військово-поліційний нагляд. Про все це преса ні радіо в Іраку не згадують ні словом і широка публіка знає про ці події тільки з усних пліток.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Товариство Українських Лікарів в Америці, Відділ в Ню Йорку**, влаштовує в найближчу суботу і неділю, 11-го і 12-го жовтня, прогулянку і товариську зустріч на Союзівці, оселі УНСоюзу біля Кергонксон, що своєю красою становитиме цього року в часі осінньої різнобарвності. В програмі і зустрічі візьме участь кількадесят лікарів і їх родин.

● **В новобудованому Українському Народному Домі в Джерзі Сіті** влаштовано на днях до вжитку громади місяць тому починають з кожним днем ширше розгортатись громадське життя в багатьох його ділянках і вимірах. В найближчу суботу, 11-го жовтня, о год. 4-ій пополудні почнуться там уже лекції народних танків для дітвори у віці від 5 до 15 років. Діти будуть поділені на групи, відповідно до віку. Лекції вестимуть Володимир і Ніна Вакади. Шкільна молодь з зальозу у Ню Йорку курення Бурлаки і КЛК, увечері цього ж дня відбудеться в залях Народного Дому спільна забава, що його проводитиме пл. сен. Богдан Клюк.

● **Пластова Станиця в Ню Йорку** відзначає в суботу, дня 11-го жовтня ц. р. десятиріччя свого існування. З цієї нагоди, в неділю Службу Божу, що буде відправлена о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра, відвідають цього ж дня спортові вправи за Левадою.

● **Вольфрам Бурґгардт**, син сл. п. Освальда Бурґгардта — Юрія Клена, став надзвичайним професором еспанської мови і літератури на відділі модерних мов у Ст. Джонс - Меморіял університеті оф Нюфавнд лоенд. Вольфрам Бурґгардт студіював у рр. 1954 - 55 у Мадриді, Еспанія, в 1957 році осягнув у Торонті науковий ступінь „Б. А." з модерних мов і літератури а в 1958 р. „М. А." з романських мов і літератури.

● **Річні Загальні Збори Спілки Українських Учителів і Виховників в Англії** відбулися дня 24 серпня ц. р. в Ольдгамі, Вел. Британія. Предсідником зборів був д-р Ст. Шах і зводомлення про працю і діяльність спілки подавав проф. І. Голубович. Після звітів і широкої дискусії довкола важливих проблем рідного шкільництва учасники зборів вибрали Головою переобрано і нову Управу. Головою переобрано д-р С. Шах, а Мировий суд — Д. Контрольну комісію очолив д-р С. Шах, а Мировий суд — Д. Левицький.

В АМЕРИЦІ

● **В Сінсінаті, Огайо**, померла на 68 році життя вдова по сенаторі Робертові А. Тефтові, залишивши 4-ох синів. Вона була донькою Ллойда Вітона Баверса, головного солідитора під час президентури Вільяма Говарда Тефта і мала нагоду пізнати президентового сина, з яким і одружилася. Пані Марта Тефт була другом-співробітником свого чоловіка і допомагала йому в виборчій кампанії у 1940, 1948 і 1952 роках.

● **В Ню Йорку** заприсяжено 60 нових полісменів, яких число становить тепер 23,406. Ню Йорку бракує ще більше як 1,000 полісменів.

● **80 американців**, які працюють у фірмі Едисон, не змогли дістати квитків на виставу п'єси „Май Фер Леді", занявши їх ві для життя собі в лондонському театрі, до якого відбули подорож літаком. В Лондоні мали вони нагоду познайомитися на англійських драматичних зірок.

● **Голова Чайної Ради ЗДА**, Роберт Смоллвуд, заявив на річній конференції в Лейк Сіті, що цього року американці вип'ють 30 більйонів чашок чаю, а наступного року — два більйони чашок більше.

● **Під час пожежі в Ютиці**, Н. Й., згоріло 6 дітей, від одного до шістьох років. 22-річна Рут Мічелл яка опікувалася цими дітьми, важко попарена. За кілька днів перед нещастям пожежна сторожа зарядила бути оборонною щодо цей дім з огляду на небезпеку, яку представляв він для життя мешканців.

У СВІТІ

● **Широкий світ мало знає про безперервну війну, яка ведеться в північно - східній Індії проти войовничого дикого племени Наґа**, що не хоче підпорядкуватися державній владі. Протягом перших 8 місяців цього року в цій війні вбито 1,207 і поранено 1,235 партизанів. Індійських вояків згинуло 162, а поранено 452. Згинуло і поранено також кількадесят цивільних осіб.

● **У роковини випущення „Спутніка 1"** совєтська преса вмістила статті із славословієм совєтської техніки та одвертим глузуванням з американської науки. Совєтська фізик Доброправов Геннадій вирядив у спектр у стилі большевицької пропаганди що Америка „відстає з кожним днем в наукових перегонах" і випустила у всесвіт не штучні сателіти Землі, а „недозрілі цитрини".

● **На Формозі (Тайвані)** на ріці Томсуй відкрито новий міст, через який першим проїхала два автобуси з автохтонами — понадстолітніми старцями. Не було бути символічним новолітнім мостові — довгого віку.

● **Прем'єр Індонезії Джуанда** вийшов до віднісін країни до такого ж „нейтрального", як він сам, президента Об'єднаної Арабської Республіки Гамаля Нассера та до югославського комуніста Тіта. Обидві названі країни транспортом зброї та військових інструкторами.

● **У Марселі і Ліоні** велика маса народу вітали прем'єра Франції, генерала де Голя, який вертався з Альжиру до Парижу, як тріюмфатор, після проголошення нової політики супроти Альжиру. Посадником великого міста Марсель є соціаліст Гастон Деффер, який голосував проти призначення де Голя прем'єром, але за нову конституцію де Голя. Його часопис „Ле Провансаль" вмістив на першій сторінці у трох фрапцузьких національних барвах велику літеру „V" (Вікторія).

● **Уряд Індонезії заборонив** китайцям, що мешкають у тій країні вивішувати прапор національного Китаю і виставляти публічно портрети Чіянг Кайшека. „Невтральна" Індонезія підтримує претенсії китайських комуністів до Формози.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВПЛИВИ НА АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ

У палкій дискусії, яка розвинулася в пресі вільного світу на тему американської політики супроти островів у Формозькій протоці, звернено увагу на те,, що від 1949 року ця політика кількакратно змінювалась. Президент Труман у 1949 році проголосив, що „ЗДА не даватимуть китайським силам на Формозі ані військової допомоги, ані поради" і що „уряд ЗДА не йтиме шляхом, який може привести до вплутання у громадянський конфлікт в Китаї". Той самий президент у червні 1950 року звелів Сьомій фльоті виїхати на води в обширі Формози, щоб боронити її безпеку проти комуністичної загрози. 2-го грудня 1954 р. ЗДА й вільний Китай підписали договір про взаємну безпеку й оборону, а 29 січня 1955 року Конгрес затвердив запропоновану йому Президентом резолюцію про оборону Формози й Пескадорських островів, з уповноваженням Президента вирішити, чи тісі оборони потребуватимуть від ЗДА й інші острови (Квімой, Матсу). У міжчасі виявились різниці поглядів на цю справу не тільки за партійним поділом — інші в демократів, інші в республіканців, але й всередині обох партій і — за пресовими повідомленнями — у самій республіканськo-державній верхівці, на Крайовій Раді Безпеки. Тому, наприклад, у половині січня 1955 року Америка відмовилась боронити гостро бомбардований комуністами острівець Тачен і спонукала націоналістичний уряд на Формозі перевести — з допомогою американської фльоти — евакуацію того острова.

Коли 23 серпня ц. р. китайські комуністи почали вдень і вночі бомбардувати Квімой, створивши вогненну завісу довкола того острова та загрозивши виголодженням 130,-000 його мешканців, ЗДА проголосили готовість боронити Квімой проти комуністичної атаки. Але 30 вересня ц. р. державний секретар Доллес не виключив можливости евакуації оборонців того острова і різко підкреслив, що Америка не зобов'язана активно допомагати вільному Китаєві в його намаганні провалити комуністичний режим на китайському суходолі. Наступного дня маршал Чіянг Кай-шек одверто закинув Доллесові, що ці заввагі „не подібні на нього", Доллеса, і суперечать давнішим його поглядам. І хоч сам Доллес заявив, що „засадничо політика Америки не змінилась", вся преса заговорила про новий зворот в американській політиці супроти Китаю. Навіть гостра відповідь Айзенгавера демократичному сенаторові Ґрінові у цій справі не затерла враження, що ЗДА, можливо, знову змінять своє відношення, і погодяться на принцип „двох Китаїв", себто — визнання не тільки вільного Китаю з урядом на Формозі, але й комуністичного з урядом в Пейпінґу.

Очевидно, кожна політика мусить дещо змінюватись, відповідно до часу й умовин. Однак, у даному випадку йде про такий стабільний чинник, як комунізм, що його цілі і навіть подекуди засоби — незмінні, ті самі, завойовницькі, нищильні, деструктивні. Тому на зміни американської політики супроти комуно-китайської загрози на Далекому Сході впливають не хитання політики комуністичного Китаю, а різні інші чинники. Цими головними причинами є: політичні тези обох американських партій, отже формулювання закордонної політики з погляду внутрішньої ситуації в Америці: далі — вплив публічної опінії, яка в свою чергу керується такими моментами, як господарська коньюнктура і т. п. Врешті третій важливий чинник — американські союзники. Коли такі союзники, як Філіппіни, Австралія і Нова Зеляндія, не кажучи про Південну Корею, чи навіть Сіям і Японію, хочуть якнайрішучішої американської політики супроти комуністичного Китаю і підтримують в цьому непримирного Чіянг Кай-шека, то західньо-европейські союзники рішуче проти того, щоб ЗДА задалеко анґажувались по стороні вільного Китаю. Одні з тих країн, як, напр., Франція і Західня Німеччина, вважають, що тоді зросла б загроза для Західньої Европи, інші, як Англія, Норвегія і Данія, стоять під сильним натиском збоку своїх соціялістичних кіл, ворожих всякій війні.

В цій ситуації трудно триматись будь-якої одної закордонно-політичної доктрини. Як уже згадано, проблема активної боротьби проти Пейпінґу, дебатована на Крайовій Раді Безпеки, знаходить речників „за" і „проти" і серед шефів штабу збройних сил ЗДА, і серед найвищих державних керівників. Було б менше спорів і менше сумнівів, коли б люди в ЗДА і в широкому світі знали, що непорушним принципом ЗДА є активно виступати проти комуністичної аґресії — в кожному часі і в кожному місці. Але тоді треба було б виступити в обороні Мадярщини, і треба б допомагати всім визвольним рухам.

Ю. Студинський

НАРАДИ НАД КАНАЛОМ ЦІСАРЯ ВІЛЬГЕЛЬМА

У столичному місті Шлезвіґ-Гольштайну, в Кілі, відбула Християнсько-Суспільна партія свій конґрес в присутності канцлера Аденауера та всіх визначних провідників цієї урядової партії Німеччини. Кіль — це колишня морська твердиня, яку знищили були під час другої світової війни американські та англійські літаки. Це місто було направду стерте з лица землі. Нині, по тринадцятьох роках, постало зовсім модерне місто з широкими вулицями та розкиненими в кількох його частинах хмародерами. Хмародерів небагато, але побудовані вони так влучно й доцільно, що коли ви приїжджаєте кораблем до Кілю, маєте враження, що зближаєтесь до якогось американського міста.

Велика „Остгалле", в якій відбуваються різного роду конґреси, спортові турніри та мистецькі імпрези, була цим разом вщерть заповнена делеґатами ЦДУ і ЦСУ. Вибір нової президії відбувся шляхом акламації. Аденауер знову очолює цю партію на наступні два роки. Рідко можна було бачити німецького канцлера у такій молодій формі, як саме на тому конґресі.

Опозиція закинула конґресові, що він закінчив свої наради, не усталивши точної політичної програми на майбутнє. Але, на нашу думку, саме в тому й криється міць цієї партії. Програми звичайно обговорюють і встановлюють ті політичні діячі, які не мають влади в руках. Християнсько-Суспільна партія веде Німеччину вже більше як 10 років, а її програма у внутрішній і закордонній політиці побудована на практичних можливостях. Господарське життя Німеччини має назву, так званого, соціяльного ринку (Соціяле Марктвіртшафт). Це — ліберальна господарська думка, заснована на принципі індивідуальної свободи людини в господарстві, а межі цієї свободи є в пошануванні людини-працівника та в забезпеченні йому економічного розвитку. В закордонній політиці ця партія зуміла впровадити розбиту й здескредитовану Німеччину в сім'ю вільних держав. А коли ще повернемось до внутрішньої політики, то Німеччина під кермою Аденауера зуміла надати собі і модерну адміністрацію, і модерне соціяльне законодавство.

Але наради партії ЦДУ-ЦСУ в Кілі мали також окреме політичне значення для країни Шлезвіґ-Гольштайн, бо через кілька днів після того відбулися там вибори до крайового сойму. І знову ЦДУ отримало найбільше голосів, і в прямому голосуванні кандидати Християнсько-Суспільної партії здобули від соціялістів десять нових мандатів, стаючи найсильнішою партією в цій країні. Та коли ми вже при нарадах, то зробимо малий вихиляс і подамо кілька коментарів про дуже довірочну нараду, яку відбув напередодні конґресу ЦДУ-ЦСУ канцлер Німеччини з прем'єром Франції де Голем.

Кажуть, що між Аденауером і надбурмистром Берліну, Брандтом, відомим соціял-демократичним діячем, який, як берлінець, погоджується цілковито з урядом в Бонні щодо закордонної політики Німеччини, відбулася ось така розмова: Аденауер сказав Брандтові, що він був здивований, коли де Голь у розмові з ним перший заявив, що він стоїть на становищі об'єднання Німеччини. Тоді Брандт запитав канцлера, чи ця розмова відбувалася в чотири чи в дві оці. Що це має значити „в дві оці?" — здивувався Аденауер. „Ми ,берлінці, — сказав Брандт — завжди переконані, що коли два спритних політики між собою балакають, то і один і другий замикають одно око, щоб точно обсервувати свого партнера, і тоді розмова ведеться в дві оці".

До де Голя Німеччина не мала спершу багато довір'я. Це він під час другої світової війни, коли ще відбувалася боротьба на всіх фронтах, поїхав був до Москви, щоб підписати договір між СССР і Францією проти Німеччини. Закордонній німецькій політиці вдалося опісля розбити цей договір ,але коли де Голь прийшов до влади ,то німецькі урядові кола і прилюдна політична думка були заскочені наглим спокоєм французьких комуністичних мас. Вони підозрівали, що Москва дала наказ французькій комуністичній партії толерувати де Голя, щоб узяти його в свої обійми в ділянці закордонної політики. Це побоювання з часом розвіялось, і де Голь став на становищі, що Західня Европа існуватиме тільки тоді, коли між Францією і Німеччиною настане тривалий мир. Зрештою і французька прилюдна опінія погодилася з тим фактом.

Колись ворогом Франції число один була Еспанія. Опісля ворогом число один стала Австрія, а коли Бісмарк, власне його маршал Мольтке, розбив австрійські війська, то Париж був із радости освітлений сяйвом штучного світла та феєрверків. Через кілька ,років після того прийшов Седан. А одночасно з Австрією таким ворогом число один Франції була Великобританія. І щойно договір між королем Едвардом VII і Делькассе, 1904 року, змінив настрої обох народів. Мабуть і Німеччина перестає тепер бути для Франції ворогом число один. Розмови між де Голем і Аденауером мають бути доказом, що на Заході постали великі зміни.

СОСНА СЕРЕД ПОЛЯ...

Сосна серед поля
шумить і шумить.
Лиш той її чує,
хто в полі ночує,
Лиш той її знає,
хто ранки стрічає,
Хто ранки стрічає,
хто ночі не спить.
Сосна серед поля
шумить і шумить.

Про давні походи,
про зорі, про води,
Про чисту подільську блакить
Сосна серед поля шумить.

А. М'ЯСТКІВСЬКИЙ

ЗМІНИ В СОВЄТСЬКІЙ ВИСОКІЙ ШКОЛІ

У попередній статті (див. „Свобода" з 8-го жовтня) про хаотизацію совєтської середньої школи поданий був перегляд плянованих Хрущовим реформ, які мають забезпечити тоталітарній державі постійний і достатній приплив кваліфікованих робітничих кадрів з середньої школи, деґрадованої з 10-річного на 7-8-річний курс навчання. А тепер — про реформи у високих школах.

У своєму виступі на президії ЦК КПСС Хрущов, подібно як і про середньошкільну молодь, сказав, що „багато молодих людей, які закінчують наші високі школи (вуз'и — В. С-ко), погано знають практику діла, недосить підготовлені до роботи на виробництві". Очевидно, маючи ту саму ціль поповнення робітничих кадрів, він заявив: „Хлопці і дівчата в 17 років закінчують десятирічку і зразу ж після цього вступають до інститутів і закінчують їх в 22-23 роки. Які фахівці з них виходять?.."

Від часу, як постали високі школи, та й в СССР ось уже сорок років, молодь безпосередньо по закінченні середньої школи вступає до високої. Так було і є всюди в культурному світі. І найкращі лікарі, інженери та вчителі перше, як стати добрими фахівцями, набувають досвід у практичній роботі і рівночасно продовжують поглиблювати свої теоретичні знання, набуті у високій школі.

Але що Хрущову до світу? Йому йде лише про те, щоб витиснути з молоді якнайбільше, щоб максимально „ущільнити" її час в користь держави-визискувачки, щоб виповнити чимраз більшу недостачу кваліфікованих робітників середньошкільною і студентською молоддю. Очевидно, своїми реформами хоче він також цілковито зaабсорбувати молодь в науку і працю, щоб не залишити їй вільного часу на „роздумування" та „філософування", які неминуче породжують всякого роду „єресі". Це, треба думати, не остання причина, що спонукала Хрущова до реформ.

Прикриваючись конечною потребою „наблизити систему високої освіти до виробництва", Хрущов пропонує перебудувати її в такий спосіб, щоб абітурієнт середньої школи для того, щоб мати право вступити до високої, відробив щонайменше 2-3 роки, як звичайний робітник, у фабриці або в колгоспі.

Далі перший секретар ЦК КПСС пропонує, щоб у більшості високих шкіл, передусім технічних, студенти перші 2-3 роки навчалися „без відриву від виробництва" — тобто рівночасно і студіювали і працювали. Це, каже він, „дасть можливість з тієї величезної кількости молоді, яка захоче вчитись, селекціонувати таких, які б показали, що це ж у них — не скороминущий порив, а направду жадоба до науки".

Сенс цієї заяви зрозумілий: держава витягатиме з того подвійний зиск, бо ті студенти не тільки не матимуть права претендувати на стипендії, а ще й віддаватимуть їй частину виробленої ними продукції у формі „надзиску", що про нього свого часу так докладно писав Карл Маркс. Ну, а вже з третього року (5-6 семестру) — каже новоявлений „отець народів" — можна встановити для студентів пільги: на три дні тижнево звільняти від роботи в фабриці чи колгоспі.

Проте, в реформах високої школи Хрущов найбільше уваги звертає на вечірню і заочну освіту. Отуди, в той „неповноцінний сектор" народної освіти, хоче заґнати він якнайбільше молоді, бо заочна й вечірня освіта найменше державі коштує, а натомість зовсім не звільняє молодь від обов'язку праці.

Специяліст у замилюванні очей. Хрущов дуже „переконливо" уґрунтовує проєкт своїх реформ. Змушуючи студентів 4-6 років працювати фізично перше, як дістануть вони свої дипломи, він лицемірно заявляє: „Мені часто приходиться виступати в обороні молодих спеціялістів, коли директори фабрик кажуть — не треба нам молодих, що ви до нас недосвідчену молодь присилаєте..."

Масовий наплив молодих людей до високих шкіл Хрущов пропонує обмежувати системою оцінок їхніх успіхів не в науці, а в... „громадській діяльності". Такі оцінки мають робити, звичайно, комсомольські й профспілкові організації. Мабуть, заворушення в умах студентів ,що після смерти Сталіна широкою хвилею перейшло по країні, настрашили комуністичну диктатуру і з усією гостротою поставили справу перевірки політичної „благонадійности" студентства.

Очевидно, настрої серед совєтських студентів невеселі, і в гущі їх ферментує чимраз більша ненависть до дітей „нової кляси", червоних дворянчиків, яким у фабриках і колгоспах працювати не прийдеться. Про це можна здогадуватись і з виступу Хрущова, який змушений був заявити: „Не можна не бачити того факту, що у наших високих навчальних закладах ще мало дітей робітників і колгоспників .У московських вузах, наприклад, дітей робітників і колгоспників навчається всього лише 30 відсотків (напевно, відсоток цей перебільшений — В. С-ко), а число самих робітників і колгоспників, які навчалися б у високих школах з відривом від виробництва, у нас становить буквально одиниці".

На цьому місці варто пригадати „основні завдання високої школи" ,як сформульовано їх в „романтичному" періоді революції, в 1919 році, у програмі комуністичної партії: „Відкрити широкий доступ до авдиторій в першу чергу для робітників... матеріяльно забезпечити учнів, щоб дати фактичну можливість пролетарям і селянам якнайширше користуватися високою школою" („КПСС в резолюціях...", ч. I, стор. 420).

І наостанку — в проєкті своїх реформ Хрущов пропонує реалізувати ідею створення „заводів-втузів", тобто заводів та фабрик, які рівночасно були б високими технічними школами. Очевидно, це була б „ідеальна" форма в системі совєтського шкільництва, бо в такому „заводі-втузі" від першого семестру до останнього студент, експлуатований як робітник, ані копійки не коштував би державі, власне, як студент.

Університетами, медичними, педагогічними та іншими інститутами у президії ЦК КПСС покищо голови не сушать. Робота їх, мовляв, також має бути зв'язана міцно з практикою, але форми цього зв'язку „треба ще уважно передумати".

Запляноване „всенародне обговорення" реформ середньо- і високошкільної системи, напевно, нічим не різнитиметься у своїх вислідах від всіх інших всенародних голосувань, у переведенні яких большевики — неперевершені майстри. Ну, а Верховний Совєт затвердить усе, що йому з Кремлю скажуть.

В. С-ко

М. Дудра

ЛЕМКІВСЬКИЙ З'ЇЗД

„Лемківське питання" не сходило зі сторінок української преси в Америці в 1930-х роках, коли підписаний об'їжджав з рамени Лемківської Комісії при Т-ві „Просвіта" у Львові українські громади в ЗДА і Канаді та організував допомогу на оборону Лемківщини проти намагань польського уряду винародовити її саме в час, коли вона почала ставити перші сміливіші кроки в напрямі національного пробудження. У висліді цієї акції постала Організація Оборони Лемківщини, яка начислювала коло 50 відділів і видавала свій власний місячник „Лемківський Дзвін".

Наше завдання було подвійне. З одного боку ми старались зорганізувати матеріяльну базу для підтримки зусиль Лемківської Комісії та інших українських установ, які вели національно-освідомчу акцію на Лемківщині, закладаючи читальні „Просвіти" та висилаючи мандрівні бібліотеки по лемківських селах, як також вишколюючи здібну лемківську молодь в українських фахових та інших школах. Читальні „Просвіти" та мандрівні бібліотеки мали протиставитись форсованим поляками читальням Качковського та „лемківським читанкам" і польській мові, яку польський уряд ввів у той час в наші школи на Лемківщині. А лемківська молодь, вихована в національному дусі в українських школах у Східній Галичині, мала заступити місце українських народних учителів, яких здебільша перенесено в глибину Польщі та замінено поляками. Вони мали теж за завдання перейняти ту працю, що її до того часу вели на народній ниві наші ревні українські священики ,яким в'язав руки насаджений-польським урядом москвофільський адміністратор Лемківщини.

З другого боку Організація Оборони Лемківщини старалась вести культурно-освітню та національно-освідомчу акцію серед лемківської еміґрації в Америці. Ця ділянка була не менш важливою, коли взяти під увагу, що поважна частина лемківської іміґрації ще й досі гуртується в цареславних „соєдиненіях" та в комунофільських нібито лемківських організаціях. Ми обговорювали ці питання в наших звітах та дискусіях у поодиноких громадах, а також в нашому пресовому органі, „Лемківському Дзвоні", стараючись освідомити наших братів, „чиї ми діти та яких батьків".

Наше завдання не було легке, та все ж таки мали ми певні успіхи. Не легкою була теж наша збіркова акція на оборону Лемківщини. Це були часи „великої депресії", і зібрати в той час сто долярів було те саме, що сьогодні зібрати тисячу або й більше долярів. Та і в цьому напрямі мали ми успіхи, і саме завдяки цій фінансовій підтримці велася в великій мірі культурно-освітня праця на Лемківщині.

На жаль, в 1938 р., по виїзді автора цих рядків до Европи, через брак людей до праці та через воєнні обставини, ООЛ цілковито припинила свою діяльність, хоч і не розв'язалась формально. Перші спроби відновити її зараз після останньої війни не мали успіхів. Здавалось, що по виселених з рідних земель лемках і „слід загиб", і ніхто не всилі зробити щонебудь в їхній обороні.

Тим часом настала в Польщі політична „відлига". Сьогодні лемкам вільно признаватися, що вони належать до українського народу, існує Українське Суспільно-Культурне Товариство, виходить український часопис тощо, а найважливіше, це те, що лемки починають чимраз більш громадно вертатися з західньої Польщі в свої лемківські гори.

З поворотом наших братів на рідні землі, де вони на згарищах мусять починати життя наново, стали приходити від них до нас щораз частіші та настирливіші прохання допомогти їм у їхній тяжкій долі. В таких обставинах зродилася думка відновити діяльність Організації Оборони Лемківщини. За думкою пішло діло, а перші спроби організаційної акції дали дуже гарні висліди. За короткий час ООЛ має вже 15 відновлених або новозаснованих відділів, які виявляють активність, а також вийшло вже 4-те число покищо неперіодично видаваних „Лемківських Вістей".

З таким початковим організаційним апаратом ООЛ рішила відбути свій перший повоєнний Загальний З'їзд 18-го жовтня ц. р. в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку. З'їзд має винести важливі ухвали про дальші напрямки та форми праці ООЛ для добра наших братів-лемків на рідних землях і тут на американському континенті.

Про всі ці справи широко пишеться в передз'їздовому числі „Лемківських Вістей". Та ми уважали за відповідне і потрібне написати на цю тему статтю і до „Свободи", щоб в цей спосіб поінформувати про найновіші організаційні заходи лемківської іміґрації в Америці не тільки тих лемків ,які покищо не мали змоги читати „Лемківських Вістей", але також весь український загал. Бо питання Лемківщини — це питання всіх українців.

Справа закону про робітничі організації

Вашингтон. — Голова Сенатської Слідчої Комісії, яка досліджувала зловживання в робітничих організаціях, сенатор Джан МекКлеллен заявив в інтерв'ю з представником журналу „Юнайтед Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт", що найближчий 86-ий Конґрес матиме більшість для ухвалення закону про поборювання зловживань в робітничих організаціях. Сенатор МекКлеллен стверджує, що зорганізоване робітництво в деяких районах не могло очистити своїх організацій із злочинних елементів, і не має виглядів, щоб це могло статися в найближчому часі, бо деякі робітничі провідники не дбають проце. МекКлеллен заповідає, що в січні він знову внесе свій проєкт, згідно з яким робітничі спілки мусітимуть здавати звіти про свої фінанси і мусітимуть мати демократичні статути.

Володимир Несторович

КОЛИ СМЕРТЬ СКАЛИЛА ЗУБИ...

(7)

В ровах застали хропучу масу, хоч скрізь між траверзами чатували стійки. З трудом намацали свої стоянки і опустилися в рів для відпочинку. Юліян відшукав ще телефоніста, звелів повідомити по відтинку фронту, що група повернулась з роботи і „шусфельд" тепер вільний; тільки після цього вважав, що закінчив службу. Ліс шумів власним, але неспокійним шумом, нагадуючи тривожні нічні години там на передпіллі. Вдвох з Карбутою довго молились. Відчувши тваринний голод, признались один одному в цьому, відкрили консерву, запили румом і щойно тоді лягли на тверду постіль. У лісі в той час почав нишпорити світанок, і на військові плащі та коци спадала ранкова роса... Згодом Юліянова свідомість сприймала, як дижурний кликав людей до кави. Ясність дня нахабно лізла на саме дно рову, він щулив очі, але від сну не відривався. Щойно тоді, коли ляйтенант нахилився до нього і розповів, що фронт заалярмований легким покищо поготівлям, Юліян очуняв від сонного перепою.

Не зважаючи на загрозу, „ґуляш-канона", як кожним разом, так і тепер, під'їхала аж під першу лінію окопів, і Юліян поснідав разом з обідом. А далі треба було витлумачити собі і людям, що тут, у бережанських лісах, ніяк не заповідаються довші фронтові вакації, як ті, що були на укріпленій лінії Стрипи, що ворог задумав знову взяти Львів, що швидко почнеться його кривава спроба. Ляйббрант хвилювався. Він разом із Юліяном перевіряли ціле пополудне вояків, чи є в кожного з них потрібна кількість набоїв, чи вичищені карабіни, чи приготовані ручні ґранати, чи в кожного є „дольхмессер" і чи не порушені в кого сухарі і консерва резерва. Він наказав залишитись у ровах, не ходити далі як до „лятрини", не прати та не розвішувати білизни і по змозі висиплятись, поки ще не заряджено гострішого поготівля. Не радив випивати зразу всього руму і викурювати всі цигарки, бо з доставою може бути довша затримка. Юліян пильно перекладав на українське всі ці накази й поради.

Коли до верховіття дерев підносився вечірній присмерк лісу, Ляйббрандт з-часта не скривав перед Юліяном моторошности, яка добиралась до його душі, самої її низини. В нього були й зовсім чорні думки, хоч він їх намагався приховати. Цей раз, коли сіли в його кутку і затягнулись присмним димом його „мемфісів" (в нього були тільки „шпорти" або й зовсім нікудишні „драмки"), ляйтенант не витримав і наче б то підвів підсумки воєнної ситуації.

— Два роки минуло, приятелю, і кінця війни не видко. Брусілов своєю офензивою притьмарює зірку Гінденбурґа, а людського матеріялу йому ніколи не забракне. На Заході спливаємо кров'ю під Верденом і Парижа либонь ніколи не візьмемо. Італійський генерал Кадорна встиг відновити бойову пружність своїх вояків і всадився нахабно в нашу Ґорицію. Навіть нікчемна Румунія послухала Росію і виповіла нам війну, щоб скубнути ще на одному фронті. Щоправда, бравурність наших військ ще непохитна і вдарна сила величезна. Мілітарний геній і твердість німецьких племен обіцяє ще багато блискучих перемог. Але „дер лєцте ляхт ам бестен", хто матиме цю останню найблискучішу перемогу, не в боях, а в війні?

— Ми вратили — продовжував він — майже всі колонії, наша ґльота перетереблена, хоч німецьку морську силу виявляють не тільки знамениті підводні човни, наша неперевершена субмарина, але (оце тепер біля Ютляндії теж) й надводна фльота показує, що ще зуміє досолити могутній морській Англії...

Роз'яснене при останніх словах обличчя Ляйббрандта знову стало похмуре.

— Але що далі? Що далі?

Він закрив очі руками, наче б то вже бачив кошмарний образ трагічного кінця.

— Ворогів маємо безліч, друзів мало. Нас бльокують з харчами, і з сирівцем для воєнної продукції щораз гірше. Квіт наших народів уже сплив кров'ю і щораз більше літніх ляндштурмаків дістаємо у фронтові лінії...

Нараз він нібито очуняв від песимізму і став бадьоріший.

— Ні, Юліяне! Краще не думай про те, що я тобі сказав. Центральні держави все ще могутні. Вони ще дуже далекі від вичерпання своїх потенціяльних сил! О! Перед нами ще великі перемоги!

Цей кінцевий акорд міркувань ляйтенанта прозвучав фальшиво, не був зіграний з цілістю. А втім він був потрібний їм обидвом, приреченим до принесення жертви, що могла бути найбільша, яку може скласти людина, одягнена в уніформу, осяяна німбом (по волі чи неволі) оборонця держави.

Рухлинський уже знав тепер — йому треба помиритись із тим, що справа відпустки „повисла на кілочку". В такий грізний час відкликають усі урльопи, отож, коли б навіть сьогодні повернувся Шольц, його нізащо не пустять додому. Треба було коритись долі, хоч як боляче було.

Звільнившись від Ляйббрандта, що пішов справджувати бойовий стан роїв, положився біля траншеї і дав волю невеселим думкам. Викопував лопаткою символічні могилки і загребував у них запаморочливі свої мрії, що їх так викохував днями й ночами. Було тут і побачення зріднею, і зустріч із друзями та знайомими дівчатами, і подзеленькування офіцерською шаблею на променадах львів'ян по Академічній вулиці, і поїздка в Бібреччину, до стрийка Федя, і ще багато дечого, що доводилось тепер хоронити. В цьому мінорному настрою він дістав завішену на грудях бляшку, відчинив її, вийняв „цидулку смерти", де виписані були прізвище й ім'я, дата й місце народження, прочитав півголосом, наче якусь новину, дістав у кишені родинні фота, розцілувався з кожним зокрема, все те вкінці прихапцем поховав на старе місце, схилив голову на руки і віддався релігійній контемпляції. Смерть видалась йому нестрашною. Завдяки Веберові, що стільки гарного й цікавого розповів йому під час довжелезних вечорів, коли ще фронт залягав над Стрипою, він навернувся до Бога, вирвавшись з трясовиння атеїзму. Йому гидко було тепер згадувати, як він, не допускаючи думки про якесь каяття, з кам'яним серцем відійшов від сповідальниці в Штернберґу, приклякнувши біля неї під першим імпульсом слідом вояків, що йшли разом на фронт. Як йому тепер страшно хотілось припасти до мами і сказати їй цю цінну для неї новину: мамо, я вірю!

МАСОВИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Читач може подумає, що вже такий появляється і що хочемо його погудити чи похвалити. Та ні! Міністер охорони здоров'я Української ССР тов. Шупік повідомив „Літературну Газету", що вже розглядається (?!) питання про видавання в Україні з 1959 р. нового журналу „Профілактична Медицина". „Розглядається" — тобто пішов запит до Москви, з острахом, чи це не буде „буржуазним націоналізмом", коли такий журнал буде появлятись в українській мові. Відомо ж бо, що медицина, як і техніка та інші стислі та прикладні науки, зарезервовані для „старшого брата" навіть, коли йде про популяризацію (напр., підручники для колгоспних техніків).

Перед нами брошура „Газети і журнали Української РСР — 1948". Розкриваємо на 21-ій сторінці, де є відділ „Медицина, охорона здоров'я" і читаємо „на общепонятном": „Врачебное дело", орган Министерства здравохранения УССР, издается на русском языке" (далі йдуть ближчі пояснення і, закінчується: „12 номеров в год"). Те саме і з дальшими журналами: „Новый хирургический архив" і „Офтальмологический Журнал", а зліва пишаються кольорові відбитки цих журналів. Як останній журнал подано „Педіатрія, акушерство і гінекологія". Цей орган згаданого вже міністерства і Українського державного наукового дослідного інституту Охматдиту — одинокий появляється в українській мові 6 разів на рік. Його вигляд, мабуть, такий бідний, що не варто було його влучати в барвисту відбитку трьох „русских" журналів.

І цікаво: міністер охорони здоров'я УССР додумався „розглядати питання" про видавання медичного популярного журналу після такої пропозиції збоку якогось Перебийноса з села Котелка на Полтавщині. І тепер виринає друге питання: чи Москва не скаже „ні" і не доручить, щоб Перебийносові таки справді носа перебили за його сміливість видвигати таку справу і повчати міністерство охорони здоров'я УССР як охороняти насправді здоров'я мас в УССР?

(н-вич)

УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
при Науковому Товаристві ім. Шевченка в ЗДА
302-304 Захід 13 вул. в Ню Йорку.

ДРУГИЙ ЦИКЛ ВИКЛАДІВ
АКАДЕМІЧНОГО РОКУ 1958-59

— відбудеться —

в СУБОТУ, 11-го ЖОВТНЯ 1958 р.
в год. 2-ій по пол. в залі НТШ.

ПРОГРАМА:

1. Проф. В. ЛЕВ: Українські неоклясики — М. Зеров — Год. 2:00 — 2:40;
2. Проф. В. ЛЕВ і асист. Л. ХРАПЛИВА: Семінарійні вправи — читання і пояснення творів М. Зерова — Год. 2:45 — 3:25;
3. Проф. В. ЗАГАЙКЕВИЧ: Українське письменство княжої доби, ч. II — Год. 3:30 — 4:10;
4. Проф. М. ВЕЛИЧКІВСЬКИЙ: Економіка України — царська доба. — Год. 4:15 — 4:55;
5. Проф. К. КИСІЛЕВСЬКИЙ: Українська мова — практична стилістика, ч. II. — Год. 5:00 — 5:40.

ДОЇЗД ПІДЗЕМКОЮ: зупинка лінії Індепендент при 14-ій вул. і 8-ій Евеню в Ню Йорку.

Дирекція Університету Українознавства

СТАРАННЯМ Т-ВА „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в ЮТИКА, Н. Й.

— відбудеться —

в СУБОТУ, 11-го ЖОВТНЯ 1958 р.

„ВЕЧІР ГУМОРЕСОК і ФЕЙЛЕТОНІВ"

Ів. Керницького і М. Понеділка.

Вступне слово скаже письменник:

Іван Смолій.

У вокальній частині Вечора — виступить:

п-ні Людмила Волянська.

Вечір відбудеться в церковній залі при 1108 Стейт вулиці, в год. 8-ій вечором.

64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в днях 12 - 26 ЖОВТНЯ 1958 р.
у власній домівці, заля ч. 31
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

II МИСТЕЦЬКУ ВИСТАВКУ ЖІНОЧОЇ ТВОРЧОСТИ

Відкриття відбудеться:
в НЕДІЛЮ, дня 12-го ЖОВТНЯ ц. р. — в год. 1-ій по пол.

Виставка буде відкрита:
в СУБОТИ і НЕДІЛІ — від год. 11 рано до 7-ої вечора.
в БУДНІ ДНІ — в год. 7-9 вечора.

ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

В першу неділю вересня відбувся в Ню Йорку Загальний З'їзд Учителів УМІ в присутності представників централі і всіх відділів Іституту.

Під час нарад, учасники З'їзду слухали звітів керівників з минулого року і присвятили свою увагу дебатам на тему праці УМІ в майбутньому. Після доповідей (Р. Савицького і І. Соневицького) розвинулася речева дискусія, вислідом якої були напрямні - резолюції, що їх З'їзд доручив учителям УМІ реалізувати в цьому шкільному році. Вони подиктовані конечністю достосуватися до трудних умовин праці (незвичайно велике обтяження молоді шкільними обов'язками) і змаганням УМІ давати учням найповнішу музичну освіту, не обмежуючись до самої гри на інструменті і теоретичних предметів.

Пристосовуючися до переобтяження учнів різними зайнятями, З'їзд УМІ вирішив:

а) Зобов'язати всіх учнів до одного попису річно (поза частішими виступами тих учнів, що встигають приготовити репертуар).

б) Обмежити матеріял іспитів і пристосувати його до спроможностей кожного учня, не резигнуючи з найвищого рівня виконуваних творів.

в) Не задержувати учнів на тому самому році, чи семестрі, а дати можливість кожному пройти всі роки навчання з успіхом, залежним від його послідовности і праці.

Відносно музичної освіти учнів УМІ — З'їзд вирішив:

а) Проходити з учнями більшу кількість різнородних музичних творів, не зосереджуючися на перманентному, довшому студіюванні п'єс, призначених до іспитів і пописів. (Тому буде відбуватись тільки один попис річно і тому матеріял іспитів буде вужчий і узалежнений від дійсних спрможностей учня).

б) Різними засобами підвищувати рівень читання нот учнів, приймаючи цей пункт за головну умовину пристосування музичного знання в практиці. До реалізації цього завдання уживатиметься: гри на 4 руки, акомпаніяменту і прочитування музичної літератури, та українських народніх пісень із спеціяльно для того зладжених збірників.

в) Для поширення музичного світогляду учнів і пізнавання ними найкращих зразків живої музики (в історичному аспекті), учителі УМІ будуть викладати музичну літературу, демонструючи її з механічних записів і подаючи потрібні пояснення. Цей предмет учні будуть проходити або на годинах теорії, або на окремих, т. зв. збірних лекціях.

г) Для тої самої цілі учні одержуватимуть до прочитання книжки на різні музичні теми. (Про оперу, балет, симфонію, композиторів, виконавців і под.).

д) Для удосконалення слуху і досвідуна клявіятурі учні будуть проходити на лекціях предмет гри із слуху на матеріялі відомих народніх, стрілецьких і інших пісень.

з) Учителі УМІ будуть інформувати батьків про джерела, з яких їхні діти можуть слухати добру музику (радіо, телевізія, концерти).

ж) УМІ створить для учнів можливість участи в американських конкурсах. Це однак залежатиме від рівня і темпа праці самих учнів, щоб вони могли гідно репрезентувати досягнення українськ. молоді.

До правильника УМІ внесено слідуючий пункт, який торкається покінчення студій в Іституті:

„Учні, що після закінчення 2-го року вищого курсу, не мають змоги здати іспиту зрілости, одержують абсолюторію УМІ.

Учні, що здадуть цей іспит, одержуть диплом УМІ.

Учням, що покінчили концертовий курс (2 роки) — і дали самостійний речиталь — видається мистецький диплом УМІ".

У звітах з минулого року відмічено появу Пропам'ятної Книги з приводу 5-ліття УМІ. Ця книга розійшлась сотнями примірників в Америці, Канаді і Европі, і добре поінформувала український світ про досягнення УМІ та викликала позитивну реакцію в пресових рецензіях і численних листах до дирекції.

На З'їзді відбулася окрема конференція учителів теоретичних предметів, які, перевибравши на свого голову І. Соневицького, передискутували процедуральні проблеми, зв'язані з потребою включити додаткові предмети. Обговорювали можливості публікування деяких конечних скриптів в теоретичні години ще інші,

На директора УМІ на шк. рік 1958/59 вибрано Романа Савицького, який запросив до співпраці в дирекції М. Байлову (заступник директора), В. Цісика (секретар), І. Недільського (скарбник) і І. Соневицького (голова теоретичної комісії).

Дирекція УМІ

УВАГА! УВАГА!
LUDLOW, Mass. і ОКОЛИЦЯ.
Запрошуємо всіх на

ПЕРШІ ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ

на
СУБОТУ, 11-го ЖОВТНЯ 1958 р.
7:00 год. вечора
в залі при вул. Lockland Street Ludlow, Mass.
Музика — П. КАЩАНЦЯ з Hartford, Conn.

Комітет

● Містоголова Спілки Нафтових, Хемічних і Атомових Робітників Елвуд Д. Свішер заявив на річній конвенції цієї організації, що протягом сімох років буде велике запотребування на хеміків та робітників споріднених із хемією фахів. В 1965 році число членів цієї спілки збільшиться на одну третю теперішнього стану.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ОКРУЖНА РАДА ВІДДІЛІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК в НЮ ЙОРКУ

— відбуде —

в НЕДІЛЮ, 19-го ЖОВТНЯ 1958 р.

ЗВИЧАЙНИЙ ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД Відділів СУА Ню Йорку й Округи і НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

з таким порядком:

Год. 9:00 — БОГОСЛУЖЕННЯ.
Год. 10:00 — НАРАДИ
в Українськім Народнім Домі при 2nd Ave.

1. Відкриття й прийняття порядку нарад;
2. Вибір Президії;
3. Вибір Комісій;
4. Відчитання протоколів;
5. Звіти;
6. Дискусія над звітами;
7. Уділення абсолюторії;
ОБІДОВА ПЕРЕРВА
8. Доповіді на орг. і виховні теми;
9. Дискусія над доповідями;
10. Слово представниці Централі СУА;
11. Вибір нової Управи;
12. Резолюції;
13. Внески і запити;
14. Закриття.

За Окружну Раду СУА в Ню Йорку:
А. РІЗНИК — голова О. ПРОЦЮК — секретарка

ІВАН Ф. КОРНОУХОВ

(Посмертна згадка)

С. п. Іван Федорович Корноухов народився 28-го січня 1876 р. в селі Крути, Ніженського повіту на Чернигівщині в старій українській козацькій родині. Середню освіту закінчив в Духовній Семінарії в Чернигові, а в 1909 р. закінчив правничий факультет в Новоросійському Імператарському Університеті в Одесі. Після чотирьох місяцях аплікації в Київському Окружному Суді вступив до обов'язків присяжної адвокатури. Від березня 1918 р. до липня 1919 р. юрист-консулом Міністерства в Києві, а потім до 1922 р. начальник Законодавчої Управи Військового Міністерства Української Народної Республіки й начальник Канцелярії Вищої Військової Ради в ранзі сотника військ УНР.

Ще перед першою світовою війною в 1912 р. був членом і старшиною Українського Клюбу в Києві. В 1917 р. брав живу участь в українізації війська, зокрема в 413 (418) Київській Пішій Дружині. Учасник II Українського Військового З'їзду в Києві та учасник Військового З'їзду Південно - Західнього фронту в Бердичеві. Організував Культ. - Освітні курси для залоги м. Жмеринки. Член Т-ва Українських Правників у Києві, яке потім перейшло на еміграцію. Організатор і член Українського Клюбу у Варшаві. Голова і організатор Літературно-Мистецького Т-ва ім. Лесі Українки в Рівному. Член Просвіти в Рівному. Голова Надзірної Ради рівенської кооперативи. Організатор і Голова Обласної Волинської Української Православної Ради.

За польської окупації в Рівному на Волині від березня 1927 до 1939 р. провадив власну адвокатську канцелярію.

З приходом німців на Україну, Покійний взявся до організації влади на місцях. Тоді Йому припала найважча праця голови Обласної Управи в Рівному. Але з приходом партійної адміністрації переконався, що німці несуть неволю українському народові й зараз після звільнення Його з арешту, взяв на себе обов'язок тільки обласного судді.

В 1944 р. в Варшаві був адвокатом Православної Консисторії. В 1943 р. за працю на добро УАПЦеркви нагороджений покійним єпископом Платоном в Рівному Благословенною Грамотою з золотими літерами й тризубом.

Покійний всі свої засоби ціле життя вкладав на благо українських справ та народу. От хоч би згадати про Рівне: Літер. - Мистецьке Т-во втримувалося виключно з оплат диригента на Його кошти. Незаможні студенти не раз користали з Його допомоги, як рівно ж чимало гроша давав на Українську Приватну Гімназію в Рівному. Чимало клієнтів Покійного — це малозаможні селяни, що вічно судилися за шматок землі, що не раз ця земля не варта була того, що коштували суди, заможні ж в більшості йшли до чужих. Не одному такому клієнтові Покійний вів справу безкоштовно та ще й своїми грішми оплачував їм „штемпльову оплату".

З приїздом до Америки Покійний по не довгому побуті в Филаделфії переїхав до Боффало й тут, не дивлячись на свій вік, не раз останні центи, що їх заробила Дружина, витрачав на автобуси, щоб поїхати на другий кінець міста та обговорити ту чи іншу справу. В Боффало організував Т-во „Волинь" та був його головою до смерти. Під Його впливом повстав в Боффало Відділ ОбВУА, в якому цілий час Покійний був головою Товариського суду й на цьому посту був Покійний і в нашій Православній Парафії, а разом з тим всією своєю силою працював над об'єднанням всіх Українських Православних Церков світу під одним головним високим проводом та не довелося Іванові Федоровичеві дочекатися того. Відійшла від нас ще одна непересічна постать, а така скромна. Коли нарікання чув одних на других, казав: українці всі є добрі, й треба жити в згоді та разом працювати для добра нашого народу. Покійний залишив чималий архів та в останній хвилині перед смертю залишив заповіт, що з ним зробити.

О. Матух

КЕРІВНИЦТВО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНОЗНАВСТВА при НТШ в Нюарку

повідомляє, що в п'ятницю, дня 10-го жовтня 1958 в залі Українських Комбатантів при Белмонт Евню 9, відбудеться 1-ий цикл викладів з такою програмою: год. 6—7 проф. д-р Кость Кисілевський — Найновіша українська література; год. 7—8 проф. Богдан Загайкевич — Старо - українське письменство; год. 8—9 проф. Дам'ян Горняткевич — Історія українського малярства XIX стол. — Вступ вільний.

Українська Літературно Мистецька Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що з огляду на концерт Капелі Бандуристів в п'ятницю, дня 10 жовтня ц. р. щотижневий вечір в Клюбі не відбудеться. — В п'ятницю на другий тиждень, дня 17 жовтня, Літературно-Мистецький Клюб влаштовує авторський вечір поетеси Лесі Храпливої з доповіддю д-ра Василя Лева.

В 2-гу БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА І БАТЬКА

д-ра Осипа Капустинського

відправиться

ПАНАХИДА

в українській католицькій церкві в Гартфорді, Конн.
в СУБОТУ, 11-го ЖОВТНЯ 1958 р.

Дякує за офірувані Служби Божі і просить про молитви для Покійного

вдова — ОЛЬГА
син — АЛЕКСАНДЕР

Пластова Станиця в Ню Йорку,

започатковуючи
10-РІЧЧЯ СВОГО ІСНУВАННЯ
влаштовує
в СУБОТУ, 11-го ЖОВТНЯ 1958 р.

СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ МОЛОДІ

на площі ІСТ РІВЕР ПАРКУ — коло 6-ої вул.
ПОЧАТОК змагань — о год. 10-ій рано.

Цього самого дня — о год. 8-ій вечора відбудеться в залях Українського Народного Дому

ВЕЛИКА ОСІННЯ ЗАБАВА

на яку запрошується ВШ Громадянство, а зокрема членів Пласту і Пласт-Прияту та Молодь інших братніх Організацій.

Вступ для пл. юнацтва $ 1.50 — для всіх інших $ 2.00.

СТАНИЧНА СТАРШИНА

ЛОВЕЦЬКА ЗУСТРІЧ на Союзівці

18-19 ЖОВТНЯ 1958 р.

напередодні ловецького сезону, з'їдуться на Союзівці всі ті, що цікавляться мисливським спортом!

Просимо членів Ловецького Т-ва приїхати в ловецьких одягах, з рушницями й вирядом. — Відбудеться стріляння до цілі й будуть дані ділові інформації. Також буде висвітлений ЛОВЕЦЬКИЙ ФІЛЬМ.

Далі, будуть обмірковувати ловецькі законні приписи та плян на найближчий ловецький сезон.

Бажаючі взяти участь — зволять задзвонити під число — 5641 — або написати:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Kerhonkson, N. Y.

Тіто погодився на нову „автономну" Православну Церкву в Македонії

Београд. — На церковно-православному соборі в Охриді у Македонії проголошено, діставши попередню згоду від югославського уряду Тіта, „незалежну" Македонську Православну Церкву, яка буде зватись офіційно Охридською митрополією з митрополитом Досітеєм Стойковічем у проводі. 52-річний митрополит був до цього часу єпископом. Все ж, нова Церква матиме тільки обмежену автономію, бо підлягатиме сербському патріярхові в Београді. Подаючи цю вістку, західні часописи коментують, що ця церковна подія має суто-політичне тло. У Македонії віддавна був відосередковий рух, підтримуваний сусідньою Грецією. Македонське населення — це насправді греки й вони завжди болюче відчували супрематію сербів. Признання їм власної митрополії — це ніби політична поступка сербських комуністів македонцям. Однак тому, що сербська православна єрархія, як московська в Совєтах, завжди підтримувала комуністичний режим Тіта, то Тіто зобов'язав нову македонську Православну Церкву підпорядковуватися сербському патріярхові.

Спорт

ВІСТІ З УСК-у НЮ ЙОРК

Продовжуючи акцію збірки фондів на придбання спортового майдану для молоді метрополітального Ню Йорку, Управа УСК-у скликала на вечірні години 27-го вересня ц. р. другі з черги ширші сходини членів Клюбу. Не зважаючи на те що час на сходини був ідеальний, а саме рясний із передишкою дощик, кінець тижня, а до цього українське церковне свято, то на ті сходини прийшло аж 11 (дослівно одинадцять!) із більше чим 250 запрошених. Це було тих дальших 11 членів УСК-у, що разом із 36 вже попередньо оголошеними сказали своє „ми можемо" та на потвердження своїх зусиль зложили готівкою або задеклярували грошеві суми. Ось їхні імена та їхні грошові пожертви: д-р І. Сєрант — $100, І. Коваль — 100, д-р М. Жегалович — 100, С. Костів — 50, О. Сторожинський — 100, Б. Кутний — 50, Є. Гафткович — 50, та крім цього подарував УСК-ові 4 шери корпорації для придбання спортового майдану, М. Грабар — 100, В. Боднар — 100, М. Землин — 100. Разом зложено дол. 950 та 4 шери.

Вражала на сходинах відсутність членів УСК-у, що для яких ще на рідних землях спорт був так би мовити „щоденним хлібом" та які у різних дискусіях залюбки покликаються на досвід у всіх таких ділах, що зв'язані зі спортом. А чей же Управі УСК-у не тільки зависить чи то своїх членів чи ширшого загалу нашого громадянства, але її дуже добре зобов'язувало б, якщо б члени послужили їй чи то своїм досвідом чи то доброю порадою.

А далі: чомусь не прийшли на згадані сходини та ніяк не цікавляться такою справою, як придбання майдану для нашої молоді і ті члени Клюбу, що ще недавно гордилися званням його основників та ті члени, що роками репрезентували наш Клюб чи то перед нашою громадою чи то перед чужими. Одначе Управа вірить, що ввесь загал лежить на грошових пожертвах членства Клюбу скорше чи пізніше щиро та спонтанно відгукнеться на її заклик та своїми пожертвами доведе розпочате діло до щасливого кінця. Нам вже нині ввижається наш власний спортовий майдан, де наші молодші члени у чесному змагу зможуть зміряти свої фізичні сили, а в парі з тим скріпляти сили духа та ума за засадою „Ін корпоре сано — менс сана". Придбавши свій власний спортовий майдан, наші громадські активи значно зростуть, а ми сміло зможемо собі тоді сказати: ми ростемо!

Бо і загал нашого громадянства вже живо зацікавився цією справою. Першим, що прислав свою пожертву на ту ціль, це Голова Централі СУАСТ-у, проф. Іван Красник (Шикаго), що лишень на підставі прочитаної в пресі новатки про заходи придбати спортовий майдан у Ню Йорку, прислав до Клюбу 20 дол. Управа УСК-у вірить твердо, що за ним слідуватимуть всі ті, яким наша молодь є дорогою.

Іван Сєрант

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Расові упередження не дозволяють використовувати робітну силу країни

Медісон, Н. Дж. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив у своїй промові в Університеті Ферлі Дікінсона, що расові упередження при прийманні на працю є „неморальні, нерозумні і марнотравні". ЗДА в 1964 році потребуватимуть 79 мільйонів робітників, але їх не буде в потрібному числі, якщо „негайно не зміняться дотеперішніх практик в підприємствах". Вишколювання нових і молодих робітників повинно відбуватися на основі здібностей даного робітника, а не на основі раси, статі, віку, релігії або національного походження. Ця країна не може собі дозволити на те, щоб „закривати двері перед людьми, яких потенційних здібностей і фаховости потреба буде в продукції". Мічелл виступив проти губернатора Фобуса, хоч і не назвав його по імені, кажучи, що „найвищий виборний урядовець в стейті не шанує законів країни".

У Португалії поліція розганяє патріотичну маніфестацію

Лісбона. — В минулу неділю дійшло до сутички між поліцією і масою публіки, яка зібралась на маніфестацію з нагоди 48-ох роковин проголошення Республіки. Маніфестація відбувалася під пам'ятником основника португальської республіки, Антонія Хозе де Альмейда й була дозволена дирекцією поліції. Влада дозволила на три масові збори в той день: на цвинтарі для вшанування „героїв Республіки", під згаданим пам'ятником для складення під ним квітів, та на бенкет. Коли проте маніфестація скрізь приймала опозиційний до уряду характер, бенкет відкликано, а на цвинтарі й на майдані перед пам'ятником поліція казала людям проходити й не зупинятися. Коли публіка не слухала, а з палкими промовами виступили переможені опозиційні кандидати в недавніх португальських президентських виборах, генерал Гумберт Дельґадо і Арліндо Віценте, то поліція почала розганяти зібраних слізними бомбами. Такі сцени відбувалися однаково в Лісбоні, як і в інших містах.

У сучасному світі не можна бути невтральним

Ню Йорк. — У теперішній міжнародній конфіґурації сил боротьба йде між двома світами — волі і невільництва. Тому в такій боротьбі не може бути невтральних, бо невтральність означає в практиці байдужність супроти проблеми волі для поярмлених. Цю тезу висловив і обороняв Філіппінський амбасадор в ЗДА, Карльос П. Ромульо, виступивши в минулу неділю на форумі молоді в телевізійній програмі „НЙТаймс-у". Крім нього виступали представники молоді у віці 16 - 17 років, учні різних середніх шкіл. Одні з них, як напр. індієць і шведка, перечили Філіппінському дипломатові та доказували, що невтральність не означає солідарности з невільництвом. Індія, мовляв, не дістає дарунків від СССР і ЗДА, тільки позички, не зв'язані з політичними переумовами, а невтральність Швеції триває 150 років, і є її традиційною політикою. Молода мадярська студентка погоджувалася з Ромульо і вбачала в сучасних „невтральних" корінь сучасного міжнародного лиха. На тій цікавій програмі заторкнено також питання про непопулярність Америки у світі. Амбасадор Ромульо твердив, що ця непопулярність полягає на нерозумінні американської політики, а непорозуміння вийшло з вини самої Америки, внаслідку невиразної позиції ЗДА супроти володіння Франції в Індокитаї та Голляндії в Західній Індії.

Французькі комуністи таврують альжирців за свою прогру

Париж. — Французька комуністична партія одверто признала свою прогру в плебісциті над новою французькою конституцією з 28 вересня ц. р., ствердивши, що коли б навіть всі 4,600,000 негативних голосів були комуністичними — що вони самі заперечують — то й тоді їх було б на один мільйон менше, ніж їх дістала була комуністична листа в останніх парляментарних виборах в 1956 року. Організаційний секретар комуністичної партії Марсель Сервен, аналізуючи той вислід плебісциту на сторінках щоденника „Ль'Юманіте", вбачає дві головні причини, чому комуністи втратили найменше мільйон голосів. Першу причину вбачає у тому, що французькі соціялістичні партії „зрадили Республіку" і „промостили шлях до диктатури де Ґоля", а другу в тому, що альжирські революціонери перенесли на терен корінної Франції свою акцію і відштовхнули всіх тих рядових французів, які раніше голосували за комуністів. Комуністична партія підтримувала альжирських партизанів. Тепер вона презнає, що альжирці також „зрадили" їх та нанесли їм, комуністам велику шкоду.

Сен. Сметерс сумнівається, чи Айзенгавер допоможе партії в виборчій кампанії

Вашингтон. — Сенатор Сметерс, який очолює демократичний комітет для затримання контролі в Сенаті, заявив, що виборча кампанія президента Айзенгавера не надто допоможе республіканцям, і тому демократи не змінюватимуть своєї виборчої стратегії після того, як Айзенгавер збільшив число своїх передвиборчих промов. Сенатор пригадує, що виборча кампанія Айзенгавера не багато допомогла республіканським кандидатам в 1956 році, ще менше вона буде корисна в цьому році. Республіканці повідомили, що Президент цього року виголосить 9 передвиборчих промов, а голова Крайового Республіканського Комітету Мід Алкорн заявив, що це буде великим успіхом республіканців.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ГОЛОВНИЙ ПОШТМАЙСТЕР ПРОСИТЬ ПРО СПІВПРАЦЮ В СПРАВІ РІЗДВЯНИХ ПОСИЛОК

Вашингтон. — Головний поштмайстер Артур Я. Соммерфілд вже тепер просить громадянство про співпрацю при висиланні різдвяних пакунків. Посилки треба точно адресувати, по можності друкованими буквами, подаючи і число поштової зони. Пакунок добре опакувати та старанно обв'язати сильним шнурком. Висилати різдвяні пачки вчасно, зазначаючи, що їх треба відкривати аж на Святий Вечір. Внаслідок неточних адрес і недбайливого опакування щороку пропадає коло 500,000 різдвяних пачок.

ЗМЕНШУЄТЬСЯ ЧИСЛО ЗАНЕДУЖАНЬ НА ПОЛІО

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я повідомляє, що в останньому тижні було всіх занедужань на поліо 388, а в тижні, що був раніше — 431, і тоді було рекордове число тижневих занедужань в цьому році. — Із Дітройту Мишиґен, повідомляють, що і там зменшується число занедужань на поліо. В тому місті цього року було 680 випадків занедужань з того 16 випадків смерти внаслідок поліо.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Дністер", 361 Відд., повідомляє своїх членів, що чергові Збори Відділу відбудуться в суботу, 11-го жовтня 1958 р., о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Евеню „А". — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; Гр. Яремчук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Бр. св. апп. Петра і Павла, Відділ 102, відбудуться в неділю, 12 жовтня ц. р., зараз по співаній Службі Божій, в галі церковній 2280 В. 7-мій — М. Декан, предс., С. Косик, кас., М. Бобечко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, Відділ 69, відбудуться в суботу, дня 11-го жовтня, в год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, кімната ч. 5, під ч. 33 Іст 7-ма вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Михайло Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність", Відділ 163, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 12 жовтня в Горожанськім Клюбі при 847 Френклин вул., о годині 12-тій полудень. Проситься всіх членів прибути на час. — М. Курко, предс., Ст. Филик, фін. секр., Дм. Мисько, рек. секр.

БАЛТІМОР, Мд. — Бр. Пресв. Тройці, Відділ 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 12-го жовтня, о год. 2-ій попол. в Укр. Гор. Клюбі, 3101 О'Доннелл Ст. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс., Іван Малко, секр.

МЕНВІЛ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відділ 349, відбудуться в неділю, дня 12 жовтня ц. р., о год 3-ій по полудні, в домі Ветеранів при вул. Вашинґтона, в Менвіл, Н. Дж. На вище згаданих зборах, крім звичайних справ, буде вибраний Комітет для уряджения „Ювілею" того ж Відділу, ухвалення статуту для допомоги хворим членам Відділу і ін. Тому проситься всіх членів обов'язково прибути. — Управа.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Товариство „Українська Січ", Відділ 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що збори відбудуться в неділю, дня 12-го жовтня ц. р., в УНДомі, під ч. 500, Галет вул., точно о год. 3.30 по полудні. Взивається все членство, щоби всі прийшли на час. Проситься ще раз, платити свої належитості на початку місяця, а не при кінці і не наражуйте себе на суспенду. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відділ 339 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 12 жовтня ц. р., о годині 7-мій вечер, в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вулиці. Проситься всіх членів прибути на ці сходини і вирівняти свої зобов'язання. — А. Хромяк, предс., М. Палько, кас., С. Лупацій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Трикварта́льні Збори Б-ва св. Володимира, Відділ 130, відбудуться в суботу, 11-го жовтня, о годині 8-ій веч., в приміщенні Укр. Католицьких Ветеранів при 33 Іст 7 вул. Порядок зборів: перечитання протоколу, звіт фін. секретаря, Контрольної Комісії, опікунів хворих і перечитання кореспонденції. Проситься взяти якнайбільшу участь, бо є важні справи до полагодження. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Серединський, предс., М. Коваль, фін. секр., М. Кравчук, кас., І. Манець, рек. секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Тов. Укр. Січ, Відділ 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12 жовтня о годині 2-ій по полудні, в залі парафіяльній при 45-47 Говп Евню, Пассейк, Н. Дж. Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки, а довгуючі члени як не вирівняють своїх вкладок, то можуть бути суспендовані. — Уряд.

ДІТРОЙТ, Миш. — Управа Т-ва „Запорозька Січ", Відділ 75, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня, о год. 1-ій по полудні, в залі УНДому, при Мартін вул. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. Впишуйте свою родину в члени Товариства і Укр. Нар. Союзу. — М. Присташ, секр.

Рада НАТО продовжує наради над справою Кипру

Париж. — Постійна Рада НАТО, що складається з відповідальних дипломатичних відпоручників 15-ох держав, членів бльоку Північно-Атлянтійського пакту, продовжує наради над проблемою середземно-морського острова Кипр, яка надзвичайно напружила міжнародні відносини між трьома членами НАТО, Англією, Грецією і Туреччиною. Грецький уряд офіційно зголосив останній проєкт розв'язки цієї проблеми: щоб надати Кипрові самостійність, ґарантовану Об'єднаними Націями. З часописних відомостей не зовсім ясно, чи ту самостійність Англія мала б проголосити зараз, чи після 7-річного періоду тривання т. зв. тридержавної відповідальности за Кипр, себто після переведення останнього офіційного пляну Англії. Греція підтримує концепцію самостійности Кипру, що її перший зголосив архиєпископ Макаріос, і тим самим вирікається концепції приєднання Кипру до Греції, однак вимагає, щоб Англія офіційно заявила, що Кипр не буде поділений між Грецію і Туреччину. Кипрські греки найрішучіше борються проти пляну поділу того острову на грецьку і турецьку частини і тому вони є проти „тридержавної відповідальности", за якою співвідповідальність за Кипр несла б також Туреччина. Посередницьку акцію в цій справі веде американська дипломатія.

В Об'єднаних Націях затихла справа Далекого Сходу

Об'єднані Нації. — Хоч окремі промовці в загальній дебаті на Генеральній Асамблеї все ще вряди-годи заторкують справу конфлікту в протоці Формози, проте замовкли голоси, які в дебаті і в кулюарах Об'єднаних Націй поручали передати цю справу ОН, чи пак їх генеральному секретареві Гаммершилдові. 8 держав азійсько-африканського бльоку приготовляли заклик до комуністичного Китаю та до вільного Китаю і ЗДА, щоби відмовитись від кожного кроку, який наближав би небезпеку збройного конфлікту. Цей заклик мав бути ще предметом наради 28-ох членів азійсько - африканського бльоку. Після того, як комуністичний Китай проголосив одно-тижневе перемир'я — закинено думку робити будь-яку акцію на терені Об'єднаних Націй. Хоча Норвеґія, Мексик, Сіям, Нова Зеляндія і Греція одверто висловились у промовах їх представників за те, щоб Гамершилд виїхав на Далекий Схід із миротворчою місією, проте цієї ідеї не оформлено, бо більшість уважає, що небезпека війни покищо минулась і що не треба перешкаджати варшавським переговорам між комуно - китаєським та американським амбасадорами.

Один доляр коштує 60 пезів

Буенос Айрес. — На початку цього року уряд президента Арґентини зайняв нововибраний президент Артуро Фрондізі, і від того часу почав спадати курс арґентинського пеза, яке два тижні тому коштувало одну 49 частину доляра, а 3-го жовтня в вільному продажу за один американський доляр треба було платити 60 пезів. Уряд президента Фрондізі перевів був девалюацію пеза для цілей експортових. Тепер вартість пеза зменшується тому, що сподіваються великого дефіциту, і тому, що населення вірить в дальше урядове знецінення пеза, хоч представник уряду постійно заперечує поговорювання таких чуток.

Посмертні Згадки

ДЕМКО КОВАЛЬСЬКИЙ, довголітній член Т-ва „Галицька Січ", Відд. 207 УНСоюзу в So. Deerfield, Mass., помер, по довгій недузі, на 76-му році життя, дня 22-го вересня 1958 року. Покійний походив з містечка Підкамінь, пов. Броди. Полишив у смутку 5 доньок і одного сина. Похорон відбувся 25-го вересня 1958 р., при участи Родини, Членів Т-ва і Приятелів. Тіло спочиває на цвинтарі св. Духа. — В. П. П!

М. Рева, секр.

МАРІЯ ГРИБ, — довголітня членкиня Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292, УНСоюзу в Дітройті, Миш., померла 16-го вересня 1958 р., на 71-му році життя. Покійна походила зі села Стрівки, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишила у глибокому смутку чоловіка Миколу, дві доньки, Анастасію і Катерину, 4 синів, Івана, Михайла, Антона і Василя, 9 внуків та 1 правнука. Похорон відбувся 18 вересня 1958, з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя, а опісля на кладовище Holy Sepulchre. — В. Й П!

ТАРЗАН, ч. 4140 Перед тяжкою працею.

Провідник звернувся до новоприйнятих: „Ви тепер є справжні зулюси. Це — ваша країна. Вбивайте тих, які не хочуть приєднатися до нас... вбивайте! Це кажу я, Чака!"

— Бєст!, — вигукувала юрба — Бєст! Могутній, кровожадний рев вихоплювався з численних грубих горлянок.

Чи можна було б їх стримати?